

Direktoratet for naturforvaltning
postmottak@dirnat.no

Vår saksbehandler
 Ola Håvard Hoen
 Tlf. 22 05 45 49

Vår dato
 2008-02-04
 Deres dato

Vår referanse
 2007-00124
 Deres referanse

Direktoratet for naturforvaltings forslag til regulering av fisket etter anadrome laksefisk for perioden 2008-2012. Uttalelse fra Noregs Grunneigar- og Sjølaksefiskarlag.

Det vises til DNs høringsbrev med vedlegg av 20.12.2007. Under følger NGSLs uttalelse. Uttalelser fra NGSLs fylkeslag, samt sjølaksefiskere i Troms er vedlagt.

1. NGSL mener at dagens fisketid for kilenotfiske opprettholdes for å kunne drive både direkte næringsfiske og for både å opprettholde og for å kunne øke det viktige naturbaserte reiselivet langs kysten. NGSL mener Direktoratets forslag til reguleringer ikke er i tråd med St.prp. 32 (2006-2007) da reguleringsforslaget vil føre til en omfattende utradering av sjølaksefisket i det meste av Norge. Dette har ikke vært Stortingets intensjon.
2. NGSL krever at DN utreder bruk av konsesjon som verktøy for regulering av sjølaksefiske før ny fiskeforskrift vedtas, jf. Stortingets behandling av St.prp. nr. 32 (2006-2007).
3. Stortinget og Miljøverndepartementet understreker at arbeidet med å utforme de nye reguleringene i stor grad skulle skje i medvirkning fra de ulike interessegruppene, i første rekke rettighetshavere i elv og i sjø. NGSL mener at det nye reguleringsreglementet ikke er sendt på tilstrekkelig høring. Det påpekes at retningslinjene for fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag og sjø for sesongene 2008-2012 ikke er sendt på formell høring, jf. Forvaltningsloven § 37.

NGSL

Postadresse: PB 9354 Grønland 0135 Oslo	Besøksadresse: Schweigaards gt. 34c Oslo	Telefon: 22 05 45 49	Telefaks: 22 17 36 68	E-postadresse ohh@bondelaget.no	Internet: www.sjolaksefiske.no
---	--	--------------------------------	---------------------------------	---	--

Generelt

Den generelle tilbakegangen i gytebestandene av nordatlantisk villaks er alvorlig. Det er ikke det norske sjølaksefisket som er årsaken til den negative trenden. Oppvekstforholdene i havet, oppdrett og sykdommer/parasitter, vassdragsreguleringer og forurensninger, er de viktigste grunnene til tilbakegangen. NGSL mener likevel at sjølaksefiskerne må godta en viss innstramning i fisketidene for å unngå en ytterligere forverring av situasjonen for villaksen.

Den overordnede målsetningen for reguleringene i laksefisket er at fisket skal være tilpasset situasjonen for den enkelte laskebestand slik at laksen kan høstes innenfor sikre biologiske rammer, samtidig som de samlede konsekvensene for villaksinteressene blir akseptable. Reguleringene i laksefisket skal baseres på de vitenskapelige rådene fra ICES og moderne forvaltningsprinsipper (Føre-var-prinsippet utarbeidet av NASCO).

Innstramningene skal likevel ikke være strengere enn nødvendig og ikke gå lenger enn hva Stortinget har lagt til grunn gjennom behandlingen av St.prp. nr. 32 (2006-2007) *om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder*. I St.prp. nr. 32 heter det at i regioner der effekten av å redusere fangstene i sjø og elv vil være av tilnærmet lik betydning for de aktuelle bestandene, må de samlede konsekvensene for de berørte lokalsamfunnene tillegges særlig vekt ved byrdefordeling.

NGSL stiller seg svært kritisk til DN's forslag til regulering av sjølaksefisket for 2008-2012. De reguleringene som er foreslått for en rekke kyst- og fjordområder, er så kraftige at det i praksis innebærer en inndragning av fiskeretten for sjølaksefiskerne.

NGSL mener DN går alt for langt i forhold til hva Stortinget har lagt til grunn og hva regionale myndigheter (Fylkesmennene) mener er en fornuftig regulering. Dette er ikke akseptabelt.

For å sikre villaksen for framtida er det viktig med en bred allianse mellom naturverninteresser, brukerorganisasjoner, næringsorganisasjoner og myndigheter. NGSL har i en årrekke samarbeidet med så vel naturvern- som andre bruker- og næringsorganisasjoner for å sikre villaksen mot trusler i form av oppdrettsvirksomhet, *G. salaris* og vassdragsregulering.

NGSL representerer en rekke grunneiere langs norske kyst- og fjordområder. **Vi frykter at en svekkelse av sjølaksefisket vil redusere enkeltgrunneiernes ambisjoner på vegne av villaksen. Uten fisketider som rettferdiggjør investeringer og vedlikehold av driftsapparatet, kan enkeltgrunneiere komme til å søke andre måter å realisere verdiene som tilligger deres respektive eiendommer. Dette kan bl.a. medføre økt oppdrettsvirksomhet eller annet utbyggingspress.** NGSL mener dette er en alvorlig utfordring for villaksen, og mener DN må tillegge dette stor vekt når sjølaksefisket skal reguleres.

Konsesjonsregulering

Et flertall i energi- og miljøkomiteen på Stortinget sa følgende under behandlingen av St.prp. nr. 32 (2006-2007):

”For å få til en begrensning av fiske på blandede arter vil komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre, be Regjeringen vurdere en konsesjonsordning der grunneiere som har dette som en del av næringsgrunnlaget, fortsatt skal kunne fiske med kilenot mot at andre som ikke er avhengig av inntekter fra dette fisket, kan fases ut.”

Etter det NGSL kjenner til, vil DN få i oppdrag av MD å utrede en slik ordning i 2008. NGSL mener det er feil å innføre et nytt og unødvendig strengt reguleringsregime for 2008-2012 før en eventuell ordning med konsesjonsregulering av sjølaksefisket er utredet. **NGSL krever derfor at reguleringsforslaget for 2008-2012 utsettes og at dagens regime beholdes inntil videre.**

Høringsprosessen

NGSL stiller spørsmålsteget ved høringsprosessen knyttet til reguleringsforslaget. For det første er retningslinjene som DN legger til grunn for reguleringene ikke vært gjenstand for høring. NGSL mener dette er beklagelig, da disse danner det primære grunnlaget for et reguleringsregime som vil få store konsekvenser for utøvelsen av sjølaksefisket og verdiskaping i lokalsamfunn. NGSL stiller seg også kritisk til kunngjøringen av høringsforslaget - se bl.a. tilbakemelding fra sjølaksefiskere i Troms (vedlagt).

Biologisk formål, økonomiske argumenter og byrdefordeling

NGSL reagerer på at DN i sitt høringsdokument legger stor vekt på sammenlikningen mellom verdiskaping i sjølaksefiske og elvefiske. **NGSL mener reguleringene av sjø- og elvefisket må ta utgangspunkt i biologiske argumenter slik at laksen kan bevares som ressurs i framtiden. Etter vårt syn, bærer de fisketider som foreslås i stor grad preg samfunnsøkonomiske betraktninger.**

NGSL presiserer at fiskeretten i sjø og elv juridisk står like sterkt. Sjølaksefiskerne skal ta sin del av eventuelle nødvendige begrensninger i beskatningen av laksen. De må imidlertid være biologiske begrunnet og byrdene må fordeles likt mellom nærings- og grunneier rettighetene både langs kyst og elv. Mye tyder på at de biologiske argumentene er svake. For svært mange vassdrag kan det ikke dokumenteres at kilenotfiske er en begrensende faktor for å opprettholde gytebestandsmålene som er beregnet og som nå er lagt til grunn.

Vår dato
2008-02-04

Vår referanse
2007-00124

Flyttes beskatningen fra fjord til elv, må derfor endringene begrunnes ved hjelp av politiske prioriteringer og ikke ved hjelp av det NGSL til dels oppfatter som fiktive biologiske argumenter (se under).

Argumenter som: *"Innskrenkningene kan imidlertid også føre til at fiske på de minst attraktive fiskeplassene faller bort, slik at sesonginnkortingene delvis kompenseres gjennom større fangster for de gjenværende fiskerne"* faller på sin urimelighet. Dersom fisketiden innskrenkes slik DN foreslår, vil det ikke være laks å fiske på.

Kunnskapsgrunnlaget - gytebestandsmål

NGSL er i hovedsak enig i det biologiske kunnskapsgrunnlaget som DN viser til og som er lagt til grunn for den videre behandlingen av kommende forvaltningsregime. **Et viktig unntak er gytebestandsmålene som er gitt for små vassdrag. Det er etter NGSL syn spesielt de tydelige overestimeringene av produktivt areal og den lite kritiske bruk av fangststatistikk som gir et ubegrunnet dystert bilde av bestandssituasjonen for mange av vassdragene.**

Selv om gytebestandsmål opplagt er et nødvendig instrument i framtidens forvaltning er det nødvendig at de, nå når de benyttes for første gang, tas i bruk med forsiktighet og at også vel utprøvde instrumenter samtidig brukes. **Unøyaktighetene med den nye metodikken er, etter NGSL syn, ennå for store til at den ukritisk kan benyttes alene.**

NGSL registrerer at Fylkesmennene for mange regioners eller fjorder/vassdrags vedkommende ser på laksestammene som mer livskraftige enn DN.

Evaluering av nasjonale laksefjorder og nasjonale vassdrag

Stortinget fullførte ved vedtak 15. mai andre runde i opprettelse av nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag. Opprettelsen er ment som et varig forvaltningstiltak for å bevare og utvikle villaks bestandene, men det påpekes at Stortinget forutsetter at tiltaket skal evalueres innen 10 år. Evalueringen er ytterst viktig, både for villaksen og for næringslivet i mange bygder langs kysten og langs laksevassdrag. Opprettelsen kan på den ene siden vise seg å være et unødvendig og kostbart tiltak uten nytte for villaksen, eller den kan på den andre siden vise seg å være et rimelig suksessiltak til beste for villaksen og næringslivet.

NGSL mener kilenøter brukt i sjølaksefiske er en langt bedre metode enn stangfiske i elvene for å gi pålitelige statistikk for evalueringen. Fangststatistikken fra sjølaksefisket har i årtier gitt avgjørende opplysninger om tilstanden til villaksen. I samarbeid med kompetente forskere åpner vi for å ta ytterligere registreringer av laksefangstene for å gi ennå bedre resultater til den kommende evalueringen. **Gode resultater er imidlertid avhengig av at nåværende fisketider opprettholdes. NGSL ser derfor med stor bekymring på at fisketiden er foreslått innkortet av forvaltningsmyndighetene. En viktig forutsetning for en objektiv evaluering står i fare for å falle bort.**

Regionale forvaltningsområder

NGSL støtter forslaget om å opprette regionale forvaltningsområder for fiske etter anadrome laksefisk. Dette gir en et godt grunnlag for lokal forvaltning og en samordning av fiskeinteressene innenfor regionene. De beste resultatene oppnås ved at det nye forvaltningsregimet inneholder regler som er tilpasset de lokale laksebestandene. **NGSL mener dette innebærer at et rikt fiske kan opprettholdes i nærheten av sterke laksebestander og at beskatningen reduseres for de svakere.**

Beskatning og byrdefordeling

Det internasjonale havforskningsrådet (ICES) har i sin rapport for 2007 gitt uttrykk for at de nordeuropeiske ensjøvinter- og multisjøvinterbestandene synes å være innenfor full reproduktiv kapasitet. Dette betyr at dagens beskatningstrykk er ikke til hinder for at produksjonspotensialet i en rekke elvene kan utnyttes. Laksen tåler altså dagens beskatningstrykk, også i sjø. Dette underbygges ytterligere ved at "Bestandsstatus for laks 2006", utgitt av NINA, bekrefter at flere av bestandene som i hovedsak blir beskattet på kysten (bl.a. i Trøndelag) er sterke bestander som trolig tåler dagens beskatning.

Utviklingen av sjølaksefiske med kilenot langs kysten i flere deler av landet viser en tydelig avtakende trend. Utviklingen i beskatning av laks i mange elver viser det motsatte. Dette skyldes flere forhold, mest betyr det trolig at stadig færre tar i bruk sin rett til å utøve næringsfiske etter laks langs kysten, og at fangstrykket langs elvebreddene har økt sterkt.

Historisk er det sjølaksefiskerne som har måtte ta støyten ved at forvaltningen har ønsket en reduksjon i beskatningen av laksen. Som nevnt over, har sjølaksefangstene gått ned mens elvefangstene overveiende har økt. Elvefisket har også måtte tåle begrensninger, men disse synes kosmetiske i forhold til de i sjø. De økte elvefangstene taler for det. Ved tidligere reguleringer har det blitt argumentert for å utsette fisketiden for kilenotfisket for å spare den tidligvandrende storlaksen. Dette har vist seg å ha liten eller ingen effekt for å bevare og utvikle storlaksstammene. Storlaksen som sjølaksefiskerne har sluppet forbi, har likevel blitt tatt på land av sportsfiskerne langs elvene før den i gytetida kunne føre sine storlaksener videre. Laks som vandrer inn sent bør ikke beskattes, verken i sjø eller elv. Disse gytetiskene må gis stor sjanse til å overleve fram til gyting. En eventuell innkorting i fisketiden i sjø og elv bør derfor skje i bakkant av fisketiden.

At sjølaksefiskerne skal være føre var betinger at dette videreføres i elv. Målet med reguleringene er å spare laksen slik at den kan formere seg – ikke å maksimere verdiskapingen per fisk eller kilo fisk. NGSL stiller seg derfor svært kritisk til den ulike byrdefordelingen mellom elve- og sjølaksefiske.

Gyro-vassdrag.

Mange norske vassdrag er infisert med *Gyrodactylus salaris*. Denne lakseparasitten er flere ganger forsøkt bekjempet, først ved hjelp av plante giften rotenon dernest i en kombinasjon med surt aluminium. Restituering av bestandene etter behandling med rotenon har vist seg å skje raskt, og det selv om rotenonbehandlingen hadde som mål å ta livet av all fisk i vassdraget. I framtida vil behandling trolig i hovedsak skje ved bruk av surt aluminium, fiskens liv spares mens parasitten blir drept. I elver behandlet med surt aluminium kan det ventes at fisken vil komme tilbake til vassdraget med enda større styrke enn der det benyttet rotenon.

NGSL er opptatt av at det gis nødvendige ressurser til å bekjempe parasitten for å få etablert livskraftige og tallrike bestander. Nåværende aktivitet i sjølaksefiske er ikke til hinder for det.

Kilenotfiske i mange fjorder er i dag av et så lite omfang at det har liten innvirkning på laksebestandene. Registreringer viser bl.a. at leieavtalene av kilenotrettighetene i Trondheimsfjorden ikke har gitt nevneverdig øking i sjøfangstene i indre fjordområder. Dette dokumenterer tydelig at strengere restriksjoner av sjølaksefiske ikke automatisk vil bidra til å bygge opp bestandene i vassdragene.

NGSL mener derfor at det er feil å benytte de gyroinfiserte vassdragenes bestandssituasjon som utgangspunkt for et redusert kilenotfiske i kommende 5-års periode.

Rømt oppdrettsfisk

NGSL mener kilenotfiske i kyst- og fjordstrøk er det beste verktøyet en har for å fange rømte oppdrettslaks. I tillegg kan kilenotfiskere raskt melde fra om rømminger når sjølaksefiske pågår. Aktivt kilenotfiske er også med på å forhindre utstrakt tyvfiske.

Nettopp en reduksjon av rømt oppdrettslaks betyr mye for å redusere sårbarheten til villaksbestandene. Dette viser en sårbarhetsvurdering utført av NINA som konkluderer med at reduksjon av andel "førstegenerasjons" rømt oppdrettslaks i gytebestanden om høsten er det tiltaket som med størst sikkerhet vil redusere negative effekter på villfiskbestandene.

DNs forslag til regulering av sjølaksefisket er så dramatisk at det vil redusere evnen og viljen blant sjølaksefiskerne til å fange rømt oppdrettslaks. NGSL mener vil være katastrofalt for svært mange laksevassdrag.

Viktig næringsutvikling er i startgropa

Utmarksbasert reiseliv er et satsingsområde for folkevalgte og for forvaltningsmyndigheter. Historisk sett har ikke sjølaksefiskerne vært like flinke til å utnytte næringspotensialet den unike villaksen gir. Dette er i endring. Nå pågår det både i

Vår dato   Vår referanse
2008-02-04   2007-00124

---

offentlig og i privat regi en satsing på å øke verdiskapingen i forbindelse med sjøfangst av den eksklusive villaksen. Viktig verdiskaping skjer nå i økende grad ved at det eksotiske sjølaksefisket bidrar til en viktig del av produktene som tilbys i bygdens opplevelsesturisme.

Det er avgjørende for å bevare eksisterende verdiskaping og for den videre næringsutviklingen langs kysten at fisketiden opprettholdes. De sterke villaksbestandene har gjennom årtier vist seg å tåle det relativt beskjedne uttaket sjølaksefisket representerer.

For NGSL er det viktig å understreke at vi aksepterer elveeierens rettigheter til å beskutte villaksen innefor trygge biologiske grenser, på lik linje med våre rettigheter. NGSL mener at dersom det finnes avgjørende biologiske argumenter for å innskrenke fisket, må innskrenkingene fordeles likt mellom elv og sjø. Mulighetene for framtidig økt verdiskaping på vår felles ressurs, villaksen, finnes i rikt monn for bygder både langs kyst og elv.

DN må, foruten NGSLs innspill, også behandle vedlagte uttalelser fra våre fylkeslag (vedlagt)

Med hilsen

Arne Jørrestøl /s/
Leder

Ola Håvard Hoen

Vedlegg: Fylkeslagenes uttalelser og uttalelse fra sjølaksefiskere i Troms

Vedlegg: Fylkeslagenes uttalelser

Rogaland

Som ellers i landet, har Direktoratet for naturforvaltning (DN) foreslått å redusere fisketiden i Rogaland unødvendig mye. Foreslått reduksjon er en uke i indre Rogaland, Kysten Stad - Stavanger, og innenfor Eigerøy med to uker. Resten av Jæren med en mnd. DN mener det er nødvendig med en hardere regulering enn hva FM ønsker. Når det gjelder indre Rogaland skiver FM i sitt innspill til DN; " I fagrådet for anadrom laksefisk var det enighet om at i denne regionen allerede hadde strammet kraftig inn i sjøfisket. Fylkesmannen og fagrådet har inntrykk av at dagens reguleringsreglement fungerer godt".

RGSL har full forståelse for reduksjon i fisket hvis laksebestandene er truet, og det ikke er oppnådd GBM, men det føles mildt sagt urimelig når laksebestandene er gode. Dette ligner mere på et hastverksarbeid og vi mener at DN skulle brukt mere tid til å utarbeide sitt nye forvaltningsverktøy.

I 2003 ble laksefisket på innsiden av Eigerøy redusert med 14 dager. Begrunnelsen for dette var å beskytte laksestammen i Bjerkreimselva. I 2006, midt i reguleringsperioden, framskynder Fylkesmannen elvefisket i samme elv med 14 dager, og kaller det en "prøveperiode". For kommende reg. periode foreslår både FM og DN at sjøfiske skal reduseres med enda 14 dager, samtidig som start i elvefisket foreslås til 14. juni. Prøveperioden er over og har blitt ordinær fisketid. Hva FM har funnet ut etter denne prøveperioden vet vi ikke, men det er tydelig at elva har mye fisk og lang fra truet eller overbeskattet.

Både i møtereferat fra fagrådet og i innspill til DN er FM og NJFF bekymret over at sjøfiskerne tar for stor fisk og at dette medfører til skjev beskatning. De mener også at det er mye garnskade på fisk mellom 900 og 1100 gram som blir fanget i elvene. FM skriver i sitt innspill til DN at; "*Kilenøtene fanger en større andel stor- og mellomstor laks, siden de minste fiskene slipper gjennom. Mesteparten av smålaksen kommer i tillegg inn seint i sesongen. I Rogaland kommer ofte mye av smålaksen etter 4. august.*" RGSL mener at vi tar den samme andel storlaks som mindre laks. Vi klarer på ingen måte å styre den store laksen inn i våre kilenøter. Vi har lovpålagt maskestørrelse i redskapen vår nettopp for å slippe smålaksen igjennom. Hadde det vært bedre med småmaskede kilenøter som fanget den aller minste fisken for å rette opp i denne skjeve beskatningen? Når det gjelder andre fiskerier, både fisk og skalldyr, er det et bestemt minstemål, ikke max mål.

Garnskade.

På fagrådsmøte kunne NJFF fortelle om at enorme mengder av fisk mellom 900 og 1100 gram var garnskadet når de ble fisket i elva (hvilket fylkesmannen har bemerket i både møtereferat og innspill til DN). Nå vet vi ikke noe om NJFF og FM's kompetanse innen garnbruk/maskevidder, men det virker som den er svært beskjeden. Denne nevnte fiskestørrelsen kan svømme fritt inn og ut av kilenota uten å sette seg fast og kan på ingen måte ta skade av kilenøter. Hvorfor denne påstanden?

Økonomiske konsekvenser.

Hvorfor buker DN en hel side av fiskeforskriften til å argumentere for hvor dårlig inntjening det er i sjølaksefisket. Skal det brukes som et "føre-var" tiltak, på linje med fiske på blandede bestander?

Ja, endel av sjøfiskerne er hobbyfiskere. Størstedelen av laks som blir fanget i Norge er fanget av hobbyfiskere. Den gruppen sjølaksefiskere som driver dette som hobby fisker generelt også mindre fisk enn andre fiskere. De holder seg på de mest skjermede plassene for vær og vind, og fisker vanligvis ikke hele sesongen. Mange steder slår fiskerne seg sammen og fisker bare med en not.

Det er litt frustrerende med denne gjentatte svartmalingen og bagatelliseringen av det vi sjølaksefiskere holder på med. Det finnes tross alt yrkesfiskere oppi dette, og de prøver å få til lønnsomhet i dette fisket, samt bønder som har laksefiske som en tilleggsnæring til gardsdriften. DN's anslag om timebetaling er vel regnet ut etter 7,5 t arbeidsdag, men virkeligheten er faktisk annerledes i noen andre yrker. Kystfiskere og bønder kommer nok ganske så dårlig ut hvis vi begynner å snakke om timebetaling. Så dette, en 10 år gammel rapport med sannsynligvis spesialutplukkede negative elementer, burde DN undersøkt nærmere før de satte det på trykk.

i "Årbok for Dalane 1979 - 1980" utgitt av Dalane folkemuseum finnes en artikkel om kilenotfiske på Eigerøy (Stein Schelle). Det året artikkelen ble skrevet var det 55 kilenøter i drift bare på denne øya. I tillegg var det kilenøter på fastlandet fra Egersund til Vest Agder og fra Egersund til Hordaland. I dag finnes kun et fåtall av kilenøtene igjen i Rogaland og skal vi bevare denne gamle kulturen, som kun noen få behersker og antall stadig synkende, så må ikke sjølaksefiske reguleres på antagelser og føre-var i denne omgang. Det må være slik at villakselskende folk med sans for god mat får anledning til å kjøpe seg en skikkelig villaks, også for framtiden.

La oss håpe at dette blir en fornuftig regulering som både rettighetshavere og villaksen kan leve med, og at DN følger opp laksemeldingens intensjon. Den nye forskriften skal være akseptabel for alle parter.

Avslutningsvis vil vi sitere fiskeforvalteren i Rogaland, Tron Erik Børresens innledning i det første fagrådsmøte; *"- det er tilstanden til den anadrome fiskebestanden som skal stå i fokus. Alle innspill skal være saklige. Særinteressene må de enkelte ta opp i andre fora"*.

Hordaland

DN foreslår at det for Hordaland (region Indre Hordaland og på kysten av Hordaland) ikke bør åpnes for sjøfiske, dvs. totalfredning. I Hordaland har sjølaksefisket allerede vært sterkt regulert i mange år. Reguleringene for Hordaland har medført at sjølaksefisket i vårt område er på et minimum. Kunnskap om redskap og arbeidsmetoder forbundet med fisket

Vår dato
2008-02-04

Vår referanse
2007-00124

---

er i ferd med å gå tapt og kultur og tradisjon knyttet til fisket er på vei ut. Rekruttering av nye fiskere til et fiske som har vært så sterkt regulert er på et lavmål, dette betyr at med totalfredning vil rekruttering stoppe opp og man risikerer at ingen starter opp med fiske den dagen fredningen opphører og det er ønskelig med denne type fiske i sjøen.

Når DN i høringsforslaget refererer til at antall sjølaksefiskere er ca. 10 aktive sjølaksefiskere i region indre Hordaland så kan dette forklares med de harde reguleringen i vårt område. I denne sammenheng vil vi vise til at sjølaksefiskere utfører forskningsfiske i Hordaland, dette gir kunnskap om laksestammene i området og laksens vandring.

I høringsbrevet peker DN på at økonomien i sjølaksefisket er dårlig. Sjølaksefisket er knyttet til grunnretten og den økonomiske delen av fisket må betraktes i et mye videre tidsperspektiv enn det DN her legger til grunn. Historisk har sjølaksefisket hatt meget stor betydning for deler av Hordaland. Økonomien i fiske må også ses i sammenheng med den sterke reguleringen de siste år.

De siste års harde reguleringer av sjølaksefisket i Hordaland har etter vår vurdering ikke hatt ønsket effekt i forhold til laksestammene i området. Laksestammen i Vosso er som eksempel på samme lavmål som da fredningen i Osterfjordsystemet ble innført. Dette kan ikke forklares med aktiviteten i sjølaksefiske.

Vår anmodning er at man opprettholder sjølaksefiske i Hordaland også for kommende 5-års periode. Vårt forslag er at man opprettholder et ordinært sjølaksefiske i perioden 15. juli til 4. august og at det skal kunne fiskes hele uka. Dette ønsker vi skal gjelde for region indre Hordaland og kysten av Hordaland, unntatt i Hardangerfjorden og Osterfjordsystemet. I forhold til vår anmodning om fisketid forventer vi at det i vurderingen også tas i betraktning at værforhold på kysten tilsier at antall fiskedøgn for ytre områder ikke er lik antall fiskedøgn på kalenderen.

Her vises til DNs høringsbrev fra 14.12.2001 med ref. 2001/6194- ARTS/FI/TLA arkiv 456.3/1 hvor blant annet følgende står: "Innsiget av villaks til Hordaland og Sogn og Fjordane har utviklet seg i negativ retning over lang tid, men den mest dramatiske nedgangen har skjedd på 90-tallet."

Et annet stort problem i disse områdene er den store andelen rømt oppdrettslaks. Innslaget av rømt fisk har vært høyt i mange vassdrag i mange år. De siste to sesongene har fangstene i Hordaland og Sogn og Fjordane igjen vært noe høyere. I Hordaland gjelder dette spesielt sjølaksefiske, der det i sesongen 2001 ble fisket ca. 20 tonn mot bare 8,5 tonn i elvene. Retningslinjene til fylkesmennene legger til grunn at det ved sjøfiske i disse fylkene skal beskattes minst mulig villaks, samtidig skal oppdrettsfisk i størst mulig grad fiskes opp. For å oppnå dette beskatningsmålet skal det ikke åpnes for fiske med faststående redskaper i sjøen før mesteparten av innsiget av laks til elvene er passert. Gjeldende fisketid for fiske etter anadrome laksefisk i sjøen er i Hordaland fra og med 1. juli til og med 4. august, og i Sogn og Fjordane fra og med 10. juli til og med 4. august.

Konklusjonene i bestandsrapporten viser at laksebestandene er betydelig svekket både i Hordaland og Sogn og Fjordane, men situasjonen er mest alvorlig i Hordaland. På bakgrunn av dette og at det fortsatt er en relativt høy andel villaks i sjøfisket de to første ukene etter fiskestart, foreslår direktoratet at fiskestart for fiske med kilenot og lakseverp i

Hordaland fylke utsettes til 15. juli. Samtidig foreslås det at det skal kunne fiskes med disse redskapstypene hele uka i Hordaland fylke.

DN's forslag til fiske etter rømt oppdrettsfisk.

HGSL mener at fiske etter rømt oppdrettsfisk for Hardangerfjorden og Osterfjordsystemet bør kunne starte samtidig med resten av indre region. Ut over dette ser HGSL positivt på DN's forslag til fiske etter rømt oppdrettsfisk.

Sogn og Fjordane

Mer reduksjon av Sjølaksefisket betyr slutten på dette tradisjonsrike fisket. Kystfolket og folket inne i fjordene har livnært seg av dette fisket i mange generasjoner, i likhet med elvefisket.

Grunneigerretten er lik både i elv og sjø. Sjølaksefisket i Sogn og Fjordane har allerede sterkt regulerte fisketider. Mesteparten av fjordane er freda for fisket, Sognefjorden Førdefjorden og mesteparten av Norfjorden er fredet. Så det er ikke mye igjen. Det sjølaksefisket som blir drevet i Sogn og Fjordane har ingen betydning for elvene.

Når det gjelder den nye oppdelingen av ytre og indre sone, bør det ikke være forskjell på fisket. Fjordane bør også åpnes. Det bør også åpnes for tidligere fiske i sjøen. Forrige periode var åpningstiden 8 juli. Dette er altfor seint p.g.a. mye dårlig vær så seint i sesongen, store mengder maneter og sterk strøm i sjøen som gjør fisket farlig spesielt på kysten, men også i fjordane. Nye fisketider bør settes fra ca 15 juni.

Vi må også tenke på at hvis sjølaksefiskerne forsvinner som har passet på sine områder er det fritt fram for tyvfiskere, som allerede er et problem. Vi må alle prøve å bevare laksebestanden for framtiden.

Sør- og Nord-Trøndelag

Viser til brev datert 03.12.07- foreløpig innspill fra Nord- og Sør-Trøndelag grunneier- og sjølaksefiskelag (NSTGSL) og Direktoratet for naturforvaltnings forslag til reguleringer av fisket etter anadrome laksefisk i vassdrag og sjø for sesongene 2008 -2012.

Den overordnede målsetningen for reguleringene i laksefisket er at fisket skal være tilpasset situasjonen for den enkelte laksebestand slik at laksen kan høstes innenfor sikre biologiske rammer, samtidig som de samlede konsekvensene for villaksinteressene blir akseptable.

Reguleringene i laksefisket skal baseres på de vitenskapelige rådene fra ICES og moderne forvaltningsprinsipper (Føre-var-prinsippet utarbeidet av NASCO).

St.prp. 32 sier at i regioner der effekten av å redusere fangstene i sjø og elv vil være av tilnærmet lik betydning for de aktuelle bestandene, må de samlede konsekvensene for de

berørte lokalsamfunnene tillegges særlig vekt ved byrdefordeling. Nord- og Sør-Trøndelag grunneier- og sjølaksefiskelag (NSTGSL) kan derfor ikke akseptere DN's forslag til reguleringer.

Argumenter Sør-Trøndelag

- 1) I sitt arbeid med å beregne gytebestandsmål (GMB) for de store vassdragene tilhørende Trondheimsfjorden har DN lagt stor vekt på Orklarapporten. Dette er for STGSL uakseptabelt da beregningene i Orklarapporten i stor grad bygger på forutsetninger som det er knyttet stor usikkerhet til. I tillegg finnes det andre beregningsmetoder for beskatning som ikke er vektlagt (jfr. Mølnbukt-prosjektet) og som viser lavere beskatningsrate enn DN bruker i sine beregninger. For STGSL blir det vanskelig å akseptere at DN kun bruker forskningsresultater som i første rekke får størst negative konsekvenser for sjølaksefiske.
- 2) Opplieprosjekt til Elvene rundt Trondheimsfjorden (ErT) er tenkt videreført t.o.m. 2009. Landbruks- og matdepartementet støtter ErT med 1.500.000 kroner over tre år for å betale kilenotfiskere for å la være å fiske. STGSL mener det er viktig at prosjektet slutføres slik det er tenkt før en ny og omfattende fiskeforskrift blir innført nettopp for å kunne belyse hvilke effekter oppkjøpet har både biologisk og økonomisk. Prosjektet viser også at rettighetshaver elv/sjø uten strenge reguleringer, kan samordne sine interesser, slik at privatrettslige avtaler kan føre til en bedre samfunnsøkonomisk utnyttelse av villaksen.
«Laks og verdiskapning i Trondheimsfjorden» som er et evalueringsprosjekt av ErT sitt opplieprosjekt blir også finansiert med statlige midler (Norges forskningsråd), og den biologiske evalueringen av prosjektet står i fare for å falle bort.

Argumenter Nord-Trøndelag

Rådene fra ICES

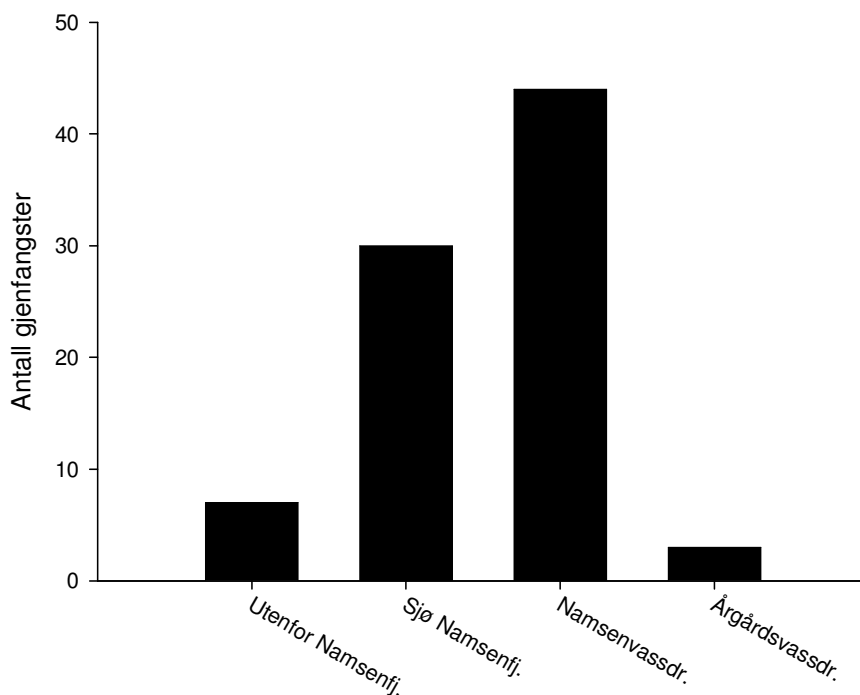
1.prioritet: Fiske på blandede bestander:

- a). Tidligere undersøkelser i Namsenfjorden og undersøkelsen i 2007 (figur 1) viser at beskatningen i all hovedsak foregår på laks som skal opp i Namsenvassdraget.
- b). Sjølaksefisket beskatter i liten grad smålaks som skal til smålakselvene i Namsenfjorden. I de årene smålaksen eventuelt beskattes er smålaksen tallrik og i god kondisjon. Gjenfangstene i 2007 viser også dette. Alle gjenfangstene i Årgårdsvassdraget i 2007 (4 stk.) var laks under 1,2 kg og dermed ikke tilgjengelig for sjølaksefiskerne.

Vår dato
2008-02-04

Vår referanse
2007-00124

Gjenfangster 2007
350 villaks merket, 84 gjenfangster (24 %)

Figur 1. Fordeling av rapporterte gjenfangster fra merkingene i Namsenfjorden

2.prioritet: Gytebestandsmål:

Forvaltningsmålet for Namsenvassdraget er oppnådd og GMB ligger over de 4 siste årene. Foreløpig konklusjon fra merkeprosjektet i Namsenfjorden 2007 viser et beskatningstrykk på ca. 25 %, noe som stemmer godt med tidligere undersøkelser. I 2007 ble det gjort en stor innsats for å få samlet inn merker og trolig ligger rapporteringen godt over 70 %.

Tabell 1. Beskatingsrater (%) i Namsenvassdraget sammenlignet med tidligere år.

	1993	1994	1995	2007
50 % rapportering	38	29	38	37
70 % rapportering	27	19	23	24

3.prioritet: Innblanding av oppdrettslaks:

Datagrunnlaget for beregning av andel oppdrettslaks i Namsenvassdraget er tynt og metodene er høyst usikre. Foreløpige resultater fra merkeprosjektet i Namsenfjorden 2007 tyder på at oppdrettslaks har større fangbarhet i sjø og elv enn villaks. Konklusjonen er derfor at det er behov for mer kunnskap knyttet til beregning av andel oppdrettslaks i gytebestand. Utviklingen av innslaget av oppdrettslaks i elv viser en nedadgående trend. I

t tillegg er det iverksatt tiltak for å begrense innsiget av oppdrettslaks til Namsen. Det er fanget mindre oppdrettslaks i kilenot i sjøen (2-3 % siste to år) i Namsenfjorden.

Konklusjon Nord- og Sør-Trøndelag grunneier- og sjølaksefiskelag

1. NSTGSL mener retningslinjer for fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag og sjø for sesongene 2008-2012 burde de vært sendt på høring (jfr. Forvaltningsloven § 37), ettersom de danner grunnlaget for et reguleringsforslag som vil få store konsekvenser for utøvelsen av sjølaksefisket. MD ønsket at arbeidet med å utforme de nye reguleringene i stor grad skulle skje i medvirkning fra de ulike interessegruppene, i første rekke rettighetshavere i elv og i sjø. Vår oppfatning er at dette ikke har skjedd, og hele prosessen bærer preg av ensidig fokus på argumentasjon for å fjerne/begrense sjølaksefisket. Høringsforslaget bærer preg av å være lite gjennomarbeidet.
2. NSTGSL krever at DN utreder bruk av konsesjon som verktøy for regulering av sjølaksefiske før ny fiskeforskrift vedtas jfr. St.prp. 32. Unødvendig strenge begrensninger vil få katastrofale følger for sjølaksefiske da mottak og salgslodd vil falle borte.
3. NSTGSL mener Direktoratets forslag til reguleringer ikke er i tråd med St.prp. 32 da reguleringsforslaget vil føre til en utradering av sjølaksefisket.

Troms

Bestanden i Målselva beskrives som god, og fylkesmannen ser ikke grunn til flytting av fisketid, og ønsker start som tidligere 15. juni. Troms Fylke beskrives som ytre kyst, og indre fjordstrøk. Malangen er da innsigefjorden til Målselv. Indre fjordstrøk. Målselv har tålt kraftig beskatning tidligere med fiske 4 dager i uka og 50-60 laksenøter med start 1. mai, og litt senere 15. mai.

Siste sjølaksefiske sesong, på Østsiden av Malangens indre fjordstrøk, var det kun 12 fiskere som var aktiv med kilenot. Her fiskes det kun på god bestand.

I Fylkesmannens hørings dokument, lover Fylkesmannen å imøtekomme lik fredningstid for elv og sjø. Likevel foreslår FM overfor Direktoratet å sette startdato i sjøen til 25. juni.

Variasjoner i fiske fra år til år vil det alltid være, og gjelder all slags fiske.

I februar 1999, anga Rieber Mohn utvalget sin innstilling ”Til laks å alle kan ingen gjera”. Kjernepunktet var vern av elver og fjorder. Ironisk nok ble 1999 – 2000 og 2001 sesongen meget gode lakse år, og det gjaldt hele landet, med unntak av steder med sommertørre elver, dette kom til tross enda sjølaksefisket var som før. Årene etter på det jevne. Året 2007, var det lite smålaks og dette gjaldt HELE LANDET. Dette forklarer at det skjer skader på oppvekstområdene til laksen i havet. Nesten hele årsklassen er borte. Vi krever at start i sjøen må settes til 15. juni, og videre som før til 4. august.

Vår dato   Vår referanse
2008-02-04   2007-00124

I motsatt fall må kulpen under fossen kun fiskes med stang fra land. Lik kortsonen fra kulpen og til Barduelva.

Fredning av vandrings hindrer er også ute på forslag fra andre steder i landet. M.a.o. kulpen i Målselva burde også vært fredet. Dette har stor betydning for vern og oppbygging av vill laks bestanden i Målselva.

Mer fra Troms:

Pkt. 1. Høring:

Forslag til nye forskrifter med nye datoer er mangelfullt sendt til høring. Det er ikke sendt til Kommuner. Det er ikke sendt til registrerte laksefiskere. Ikke kunngjort i landets aviser, og høringsfristen er mangelfullt kunngjort.

Pkt. 2.

Det opplyses ikke fra DN hvilke deltakere som var tilstede på møtet i oktober, bortsett fra Noregs Grunneigar- og Sjølaksefiskarlag.

Pkt. 3. Rettigheter:

Retten til å fiske laks er gammel, på linje med jakt og annen fangst, slik dette er befestet i Grunnloven. Næringsfiske for grunneierne ved fjorden, er like viktig som laksenæringen langs elven. Flere stortingsmeldinger omhandler satsing på utmarksnæring. Det er det vi driver med i høyeste grad. En av oss har også planene klare for turister og laksenot, i forbindelse med reiselivs etablering. Eller er det kun selskaper som driver organiserte laksefisketurer i norske elver som skal ha rett til laksefiske. I 2007 fisket vi 18 døgn her i Malangen. Skal fisket gå ned til 6 døgn pr. år, for deretter å tilby kompensasjon etter fangsttall? Vi er alle grunneiere som bor på eiendommene våre med tinglyste rettigheter på laksefiske.

Pkt. 4. Fiskedato:

I Troms Fylke, hvor start dato for fiske hittil har vært 1. mai, 15.mai og 1. juni, flyttes i 1996 til 15. juni. Fiskeuken reduseres også fra 4 til 3 døgn. I dag opplyses det at reduksjonen var ment for 1 år. Den har nå vart i 12 år. Eventuelle nye forskrifter skal nå være for perioden 2008 – 2012. Skal Finnmark Fylke ha startdato 10. juni, skal vi i Troms Fylke ha start 15. juni og 4 fiskedøgn per uke.

Pkt. 5. Geografi/Historie:

Området vi beskriver ligger i Troms Fylke, østsiden av Malangs fjorden. Strekning for vår aktivitet er Ansnes – Mortenhals. På dette området var det i 1996 ca. 30 aktive laksefiskere. I 2007 var vi 12 aktive. 10 av laksefiskerne i 2007 var over 60 år. Laksefiske som næring, i Malangsfjorden, på Målselvstammen, regner vi med startet så langt tilbake som ca. 1920. Laksetrappa i Målselv ble bygd i 1912, og virkningen kom nok noen år senere. På 1950 tallet var det 50 – 60 laksenøter i drift, på ovenfornevnte strekning. Troms Laksestyre sto for forvaltningen. Det var et sterkt ønske både fra sjø og elv at laksebestanden kunne vært enda bedre, da laksefiske var ei god binæring for grunneierne langs fjorden og Målselva. Midt på 1950 tallet ble det bygget et stamlaksbasseng i Forøy i Malangen. Dermed kunne det bli satt ut (plommesekk) yngel i Målselvvassdraget og i andre elver. Da dette begynte å gjøre seg gjeldende ble det merkbart mer laks, og alt

Vår dato   Vår referanse
2008-02-04   2007-00124

---

dugnads arbeidet som en del laksefiskere i Malangs fjorden utførte, for å få opp laksebestanden, virket. Linefisket etter laks startet, først av danske og senere av norske fiskere, deretter drivgarnfisket. Dette ble en for stor beskatning på bestanden. Vi fikk også mye garnskadet laks, som ikke hadde mulighet til å overleve i elva. Da dette fisket forsvant, ble det merkbart mer og mer laks. Vi har også opplevd tidligere at nesten hele årsklasser ble borte, av uforklarlige årsaker. Hvorfor: Flytetrålfiske etter makrell på oppvekstområder i havet? Seismikkskyting i forbindelse med oljeleting? Kraftutbygging. Utslipp og forurensing i elva? Lakselus? I tiden FØR oppdrettsnæringa var kommet i drift, ble mye lakselus på laks regnet som et godt tegn. Da var det et nytt innsig av laks fra havet. Hva med oteren og Hegra som nå er i store mengder. Oteren påtreffes i skogen, på fjellet ved alle vassdrag og langs fjorden, og den lever av fisk.

Pkt. 6. God gytebestand.

For oss er laksefiske en brukbar tilleggsinntekt som gjør at vi kan bo å leve her ved fjorden. Vi fisker på bestanden til Målselva, som beskrives å være god, av Fylkesmannen i Troms. Når Målselv har tålt beskatning fra meget stort fisketrykk tidligere, må vårt fiske sees på som totalt uskadelig. Se også vedlegg hvordan fisket har utviklet seg hos oss. Vi fisker ikke på blandet bestand. I juni måned taes det en del rømt oppdrettslaks i variabel kvalitet, som ikke burde få gå til elva. Dersom lakse bestanden kommer i fare og det bestemmes å stramme inn, må avkorting være minst det samme i elv som i sjøen.

Pkt. 7. Stopp Høstfiske.

Noen av oss har prøvd høstfiske etter 20. august. Fangsten da er 90 % vill fisk (gytefisk), som går opp i elva veldig seint. Myten/teorien om oppgang av bare oppdrettslaks er ikke holdbar her i fjorden og dette fisket kan godt stoppes for godt.

Lenge før oppdrettslaksen sin tid (1940-1950), i den tiden det var lov å fiske til 26. august, var det enkelte som fisket helt til siste dag, og fikk virkelig mye laks siste uka. Som kjent er ikke gytelaks av noen god kvalitet og bør ikke komme ut i markedet.